

Griffbereit

Familien entdecken gemeinsam
Spiel und Sprache

Materiał dla rodziców¹

Te opracowanie z marca 2020 zostało lansowane przez Ministerstwo dla dzieci, rodziny, uchodźców i integracji NRW (MKFFI) oraz fundację Auridis gGmbH.

Podstawa materialna została opracowana przez poprzednie RAA² (teraz: miejskie centra integracji)

- RAA Kreis Düren
- RAA Kreis Aachen
- RAA Aachen
- RAA Gelsenkirchen

i we współpracy z towarzyszami rodziców Gülten Doğan, Sabine Engelmann, Nadja Pazzini oraz wsparciu fundacji Freudenberg GmbH.

Na podstawie programu "Bij de Hand", fundacja Samenspel, Rotterdam.

¹ Nie chcemy odtwarzać ani utrzymywać stereotypów na ilustracjach. Celem jest zmapowanie naszego zróżnicowanego społeczeństwa w jak największym stopniu.

² Z ustawą o promocji uczestnictwa i integracji społecznej w NRW z lutego 2012 państwo ustanowiło nowe standardy w polityce integracji i edukacji. Według § 7 prawo reguluje promowanie miejskich centrów integracji w dzielnicach i niezależnych miastach. Państwo wspiera miejskie centra integracji za pośrednictwem ogólnokrajowego centrum koordynacyjnego (LaKI), które składa się z byłej centrali RAA w NRW i części centrum kompetencyjnego do spraw integracji w samorządzie okręgowym Arnsberg.

Spis treści

Materiał dla rodziców	2
Przedmowa do rodziców	6
Przedmowa do Prowadzących zajęcia w ramach programu "Pod ręką"	7
1 Pokazywanie	9
2 Klaskanie w dłonie	10
3 Huśtanie	11
4 Chowanie przedmiotów	12
5 Oglądanie książek	13
6 Patataj, patataj	14
7 Rysowanie	15
8 Oglądanie zwierząt	16
9 Bębnienie	17
10 Otwieranie i zamykanie	18
11 Taniec	19
12 Idzie kominiarz po drabinie	20
13 Klocki Jeżyki	21
14 Picie herbaty	22
15 Wewnątrz i na zewnątrz	23
16 Naśladowanie siebie nawzajem	24
17 Książki	25
18 Zabawa w rozpoznawanie dotykiem	26
19 Malowanie	27
20 Pływanie łódką	28
21 Zabawa balonami	29
22 Piramida z kólek	30
23 Piosenka o ciele	31
24 Zabawa lalkami, misiami i przytulankami	32

25	Spacer.....	33
26	Oczy, uszy, nos i usta	34
27	Zabawy papierem	35
28	Stół warsztatowy	36
29	Wydobywanie dźwięków	37
30	Zabawa klockami	38
31	Opowiadanie o zwierzętach.....	39
32	Biegnij, Jasiu – Biegnij, Stasiu	40
33a	Rozkładanie puzzli.....	41
33b	Układanie puzzli.....	42
34	Chodzenie na stopach innej osoby	43
35	Klejenie	44
36	Dmuchanie piłeczek	45
37	Zabawa w robienie zakupów	46
38	Wspólne porządkowanie zabawek	47
39	Patataj, patataj pojedziemy w cudny kraj.....	48
40	Zabawa plasteliną.....	49
41	Zabawa w pociąg	50
42	Nawlekanie łańcuchów	51
43	Robienie koziołków.....	52
44	Zabawa palcami.....	53
45	Książki z obrazkami.....	54
46	Malowanie farbami wodnymi	55
47	Zgadywanka z obrazkami	56
48	Dotknij	57
49	Zabawa w przebieranie się	58
50	Piramida z kubeczków	59
51	Pomaganie w domu	60

52	Widzę coś, czego ty nie widzisz.....	61
53	Memory	62
54	Zabawa w piasku na dworze	63
55	Kulanie i celowanie piłką.....	64
56	Słuchaj dobrze i szukaj	65
57	Uczenie ubierania się.....	66
58	Samodzielnie wykonane puzzle	67
59	Opowieści z książką	68
60	Opowieść przy użyciu myjki albo skarpety	69
61	Co pasuje do siebie?.....	70
62	Zabawa klockami Lego albo Duplo.....	71
63	Części ciała	72
64	Moja rodzina.....	73

Przedmowa do rodziców

Drodzy Rodzice,

w niniejszym folderze grupy "Pod ręką" można zbierać kartki z inspiracjami do zabaw. Na tych kartkach będzie opisane, jak zabawy i różne aktywności mogą dostarczać radości Państwa dziecku i jednocześnie je uczyć.

Kartki z inspiracjami do zabaw są przeznaczone do ponownego przejrzenia w domu. Mogą stanowić pomoc do ponownego przeprowadzania opisanych w nich aktywności z Państwa dzieckiem w domu.

Pokażcie Państwo te pomysły i instrukcje zabaw także innym członkom rodziny, żeby także ich zachęcić do zabawy z dzieckiem.

W przypadku uwag czy pytań do instrukcji zabaw możecie się Państwo w każdej chwili zwrócić do prowadzących zajęcia.

Życzymy Państwu i Państwa dziecku dużo radości podczas zabawy!

Przedmowa do Prowadzących zajęcia w ramach programu "Pod ręką"

Droga Pani prowadząca zajęcia w ramach programu "Pod ręką",

dla Pani i Pani podopiecznych rodziców z grupy dla rodziców i dzieci z programu "Pod ręką" zebraliśmy zestaw 64 pomysłów zabaw. W te zabawy może bawić się z dzieckiem matka lub ojciec. Zalecamy Pani jednokrotne przykładowe przeprowadzenie zabawy przy okazji cotygodniowego spotkania z rodzicami. Zabawy powinny dostarczać radości i jednocześnie motywować dzieci do uczenia się.

Niektóre zabawy nadają się bardziej dla młodszych, inne dla starszych dzieci. Razem z rodzicami wyszukujcie Państwo pomysły zabaw pasujących do konkretnych dzieci. Kolejność wprowadzania zabaw powinna być dostosowana do wieku i zainteresowań dzieci. We wszystkie zabawy mogą w równym stopniu bawić się i chłopcy i dziewczynki.

Pod uwagę należy wziąć różną znajomość zabaw poszczególnych rodziców i ich różne dotychczasowe doświadczenia w tym zakresie. Na początku wyjaśnijcie Państwo proszę rodzicom, jakie elementy rozwoju dziecka pobudza dana zabawa i jakie cele rozwojowe zamierza się osiągnąć przez daną zabawę (np. nr 4: "Chowanie przedmiotów" = dziecko trenuje pamięć i uczy się nowych słów).

Najważniejsza jest wspólna zabawa z dzieckiem, a dopiero w drugiej kolejności trzymanie się niniejszego programu. Rodzice mogą też zaproponować własne pomysły zabaw. Ważne jest przede wszystkim, żeby rodzice cały czas rozmawiali ze swoimi dziećmi o tym, co właśnie wspólnie robią. Dzieciom jest łatwiej nauczyć się języka, kiedy mogą rozmawiać o wszystkim, co robią. Im lepiej dzieci mówią, tym łatwiej jest im zintegrować się z innymi dziećmi.

Prosimy o szczególnie dokładne wyjaśnienie rodzicom następujących punktów:

- Podczas zabawy rodzice powinni przedstawiać dzieciom propozycje i pozwalać dzieciom decydować, co chcą robić. Np. nr 4: „Chowanie przedmiotów” = „Mam schować pod chustą kilka czy jeden przedmiot?”. Dla dziecka jest ważne, że może wyrazić swoje życzenia i wrażenia.
- Rodzice powinni rozumieć, dlaczego bawią się z dzieckiem w konkretną zabawę.
- Rodzice powinni chwalić dziecko, kiedy mu się coś uda. Niniejsze kartki dla rodziców kończą się zawsze „pochwałą” w mowie niezależnej. Zdania te są pomyślane jako propozycje dla rodziców.
- Rodzice powinni dodawać dzieciom otuchy, kiedy coś im się nie uda od razu.

Kiedy ponownie spotkacie rodziców następnego przedpołudnia, porozmawiajcie z nimi o doświadczeniach jakie mieli bawiąc się z dzieckiem w domu w zaproponowane zabawy. Chwalcie ich i dodawajcie im otuchy, żeby dalej bawili się z dziećmi w zaproponowane zabawy.

Wykorzystujcie spotkania z rodzicami w Waszych grupach także do przedstawiania materiałów do zabaw, książek z obrazkami, materiałów do majsterkowania itd.

Dziękujemy bardzo!

Szczegółową instrukcję do przeprowadzania spotkań grupowych w oparciu o projekt „Pod ręką” prosimy pobrać z książki „Podręcznik dla prowadzących zajęcia «Pod ręką»” (“Handbuch für Griffbereit-Elternbegleiterinnen”). Podręcznik ten szczegółowo podaje wszystkie ważne informacje dotyczące projektu „Pod ręką”.

Życzymy wielu sukcesów przy realizacji zajęć dla rodziców z dziećmi w oparciu o projekt „Pod ręką”!

1 Pokazywanie

Czego uczy się Państwa dziecko?

- dokładnego przyglądania się
- rozumienia słów
- później też powtarzania słów

Czego Państwo potrzebujecie?

własnego otoczenia (np. w domu, w sąsiedztwie)

CO MOŻECIE PAŃSTWO ZROBIĆ?

- Weźcie dziecko na ręce albo na kolana.
- Patrzcie w tym kierunku, w którym patrzy dziecko.
- Wskażcie na jakiś przedmiot i powiedzcie, jak on się nazywa.
- Wskażcie na kanapę, lampę, krzesło i powiedzcie, jak nazywają się te przedmioty.
- Zapytajcie dziecko: „Gdzie jest lampa? Gdzie jest krzesło?”.

Powiedzcie Państwo dziecku, co robi dobrze:

- Dobrze rozpoznałeś/rozpoznałaś na co wskazałem/wskazałam.

2 Klaskanie w dłonie

Czego uczy się Państwa dziecko?

- słów
- powtarzania ruchów
- rytmu

Czego Państwo potrzebujecie?

Niepotrzebne są żadne materiały.

CO MOŻECIE PAŃSTWO ZROBIĆ?

- Stańcie naprzeciwko siebie i śpiewajcie razem pokazując odpowiednio:

Idzie pani tup, tup, tup,	tupiemy nogami
dziadek z laską stuk, stuk, stuk.	stukamy w coś rękami,
Skacze dziecko hop, hop, hop,	skaczemy w miejscu
żaba robi dłuuuugi skok!	robimy duży skok

- Wybierzcie Państwo inną, znaną Wam piosenkę dziecięcą, zaśpiewajcie ją dziecku i pokazujcie z dzieckiem odpowiednie gesty.

Powiedzcie Państwo dziecku, co robi dobrze:

- Podnosisz ręce bardzo wysoko.
- Ty przecież już śpiewasz ze mną (jeśli dziecko wydaje jakieś dźwięki).

3 Huśtanie

Czego uczy się Państwa dziecko?

- robienia czegoś wspólnie

Czego Państwo potrzebujecie?

- Niepotrzebne są żadne materiały.

CO MOŻECIE PAŃSTWO ZROBIĆ?

- Posadźcie dziecko na podłodze przed sobą.
- Stańcie za dzieckiem i uklęknijcie.
- Podsuńcie ręce pod podudzia dziecka.
- Złączcie mocno ręce pod kolanami dziecka.
- Opowiedzcie dziecku, że będziecie je teraz huśtać, i kołyszcie dziecko do przodu i do tyłu i na boki.
- Możecie śpiewać przy tym: „huśtu, huśtu, huśtu”.

Powiedzcie Państwo dziecku, co robi dobrze:

- Rozmawiajcie z dzieckiem przy huśtaniu i chwalcie je.

4 Chowanie przedmiotów

Czego uczy się Państwa dziecko?

- ćwiczenia własnej pamięci
- nowych słów

Czego Państwo potrzebujecie?

- chusty
- przedmiotów, które pasują pod chustę

CO MOŻECIE PAŃSTWO ZROBIĆ?

- Pozwólcie dziecku podotykać i obejrzeć chustę oraz przedmioty. Może dziecko będzie chciało wziąć je też do buzi.
- Schowajcie jeden przedmiot pod chustą, np. filiżankę.
- Spytajcie dziecko: „Gdzie jest filiżanka?”.
- Państwo albo dziecko odsuwacie chustę. „TUTAJ jest filiżanka!”
- Powtórzcie zabawę chwając pod chustą inny przedmiot.
- Schowajcie Państwo twarz za chustą, następnie odsuńcie chustę wołając „a kuku”.

Powiedzcie Państwo dziecku, co robi dobrze:

- Dobrze zapamiętałeś/zapamiętałaś, że filiżanka jest pod chustą.

5 Oglądanie książek

Czego uczy się Państwa dziecko?

- rozpoznawania słów
- rozpoznawania obrazków
- obeznania z książkami

Czego Państwo potrzebujecie?

- książek ze sztywnego kartonu, plastiku albo materiału, w których na każdej stronie jest jeden albo dwa obrazki

CO MOŻECIE PAŃSTWO ZROBIĆ?

- Dziecko może otworzyć i oglądać książkę.
- Pokazujcie poszczególne obrazki i opowiadajcie coś na ich temat.
- Zadawajcie także pytania do obrazków, np. „Gdzie są spodnie? Czy ty też masz na sobie spodnie?”.
- Młodszym dzieciom często wystarczy już samo oglądanie obrazków.

Powiedzcie Państwo dziecku, co robi dobrze:

- Oglądanie z tobą książeczek to fajna zabawa!

6 Patataj, patataj

Czego uczy się Państwa dziecko?

- robienia czegoś wspólnie
- utrzymywania równowagi

Czego Państwo potrzebujecie?

- Niepotrzebne są żadne materiały.

CO MOŻECIE PAŃSTWO ZROBIĆ?

- Weźcie dziecko na kolana tak, aby twarzą było zwrócone do Was.
- Rękami mocno trzymajcie dziecko od pasa w górę.
- Huśtajcie dziecko najpierw na jednym, a potem na drugim kolanie i śpiewajcie przy tym:

Jedzie, jedzie, pan, pan,
na koniku sam, sam,
a za panem chłop
na koniku hop.
A za chłopem ciele,
co ogonem miele
patataj, patataj, patataj, bęc!

- Przy „bęc“ pozwólcie dziecku zsunąć się między Waszymi kolanami.
- Przy „hop“ huśtajcie dziecko szczególnie wysoko.

Powiedzcie Państwo dziecku, co robi dobrze:

- Ale ty umiesz świetnie udawać jeźdźca.

7 Rysowanie

Czego uczy się Państwa dziecko?

- trzymania kredki świecowej lub drewnianej
- rysowania kresek, linii i później kółek
- kreatywnego zajmowania się sobą

Czego Państwo potrzebujecie?

- grubych, krótkich kredek drewnianych lub świecowych albo kredy do rysowania
- dużej kartki papieru lub tektury (też już używanych) albo chodnika

CO MOŻECIE PAŃSTWO ZROBIĆ?

- Usiądźcie przy stole z materiałami do rysowania.
- Dajcie dziecku kredkę świecową lub drewnianą i papier i zobaczcie, co z tym zrobi.
- Pokażcie dziecku, jak się rysuje: narysujcie kilka kresek i kropek.
- Rysujcie tak długo, jak długo cieszy to Wasze dziecko (najczęściej jest to kilka minut).
- Na końcu obejrzyjcie razem rysunek; powiedzcie, co na nim widzicie.
- Powieście rysunek lub postawcie go w miejscu, gdzie będzie dobrze widoczny.

Powiedzcie Państwo dziecku, co robi dobrze:

- To jest śliczna niebieska kreska.
- Ty potrafisz już rysować kropki! Świetnie!

8 Oglądanie zwierząt

Czego uczy się Państwa dziecko?

- rozpoznawnia zwierząt z otoczenia; jak wyglądają?, co robią?, jakie odgłosy wydają?, jakie są w dotyku?
- nazw zwierząt i części ich ciała

Czego Państwo potrzebujecie?

- zwierzęcia lub kilku zwierząt, do których możecie pójść (możecie np. pójść do Zoo)

CO MOŻECIE PAŃSTWO ZROBIĆ?

- Możecie odwiedzić jedno lub kilka zwierząt i jeżeli będzie to zwierzę oswojone, możecie je pogłaskać.
- Podajcie dziecku nazwy tych zwierząt.
- Naśladujcie odgłosy wydawane przez zwierzęta i zachęcajcie dziecko, żeby też tego spróbowało.
- Możecie śpiewać razem z dzieckiem piosenkę "Old Mac Donald".
- Wskażcie na głowę, kopyta, ogon i tułów zwierząt i opiszcie, co zwierzęta mogą nimi robić (jeść, stać, merdać, opędzać się od much).
- Zwracajcie uwagę na to, co interesuje Wasze dziecko i opowiedzcie więcej na ten temat.

Powiedzcie Państwo dziecku, co robi dobrze:

- Świetnie, że tak delikatnie głaszczesz. To się bardzo podoba temu psu.
- Dobrze umiesz naśladować kozę: meee, meee.

9 Bębnienie

Czego uczy się Państwa dziecko?

- wytwarzania różnych dźwięków pałką lub chochlą kuchenną
- rozpoznawania różnic między dźwiękami; to jest ważne przy uczeniu się mówienia

Czego Państwo potrzebujecie?

- puszki z mocno zamkniętą pokrywką, ewentualnie wypełnionej suszonym groszkiem lub suszonym ryżem, albo bębenka
- pałki lub chochli kuchennej

CO MOŻECIE PAŃSTWO ZROBIĆ?

- Napełnijcie puszkę ryżem lub groszkiem i zamknijcie pokrywką.
- Dziecko może się tym bawić: uderzać w puszkę, potrząsać puszką, kulać puszkę.
- Możecie pokazać, jak można mocno albo lekko uderzać w puszkę lub bębenek.
- Mówcie przy tym słowa: „mocno“ albo „lekko“.
- Możecie pokazać, jak można uderzać w podłogę, w stół albo w coś innego.
- Dziecko może naśladować dźwięki, które słyszy.
- Możecie też Państwo tupać z dzieckiem w podłogę (uwaga przy mieszkaniach wynajmowanych).

Powiedzcie Państwo dziecku, co robi dobrze:

- Fantastycznie! Wspaniale to robisz.
- Popatrz, już umiesz pukać mocno i lekko w podłogę.

10 Otwieranie i zamykanie

Czego uczy się Państwa dziecko?

- poruszania palcami i rękoma w sposób zaplanowany
- różnych możliwości otwierania i zamykania
- samodzielnego myślenia
- pojęć „otwarte” i „zamknięte”

Czego Państwo potrzebujecie?

- przedmiotów, które otwierają się i zamykają w różny sposób, jak np. pudełko od zapalek, pudełko z przykrywką, puszka do ciasteczek, puszka z zawieszoną przykrywką

CO MOŻECIE PAŃSTWO ZROBIĆ?

- Dajcie dziecku puszkę, pudełko, karton itd. żeby mogło je pooglądać z bliska.
- Pokażcie dziecku, jak można otworzyć i spowrotem zamknąć każdy z tych przedmiotów.
- Za każdym razem mówcie przy tym wyraźnie „otwarte” i „zamknięte”.
- Weźcie ręce dziecka w swoje i otwierajcie i zamykajcie wspólnie.
- Kiedy Państwa dziecko nauczy się tego, będzie chciało to często powtarzać.

Powiedzcie Państwo dziecku, co robi dobrze:

- Tak, dobrze. W ten sposób na pewno otworzysz tą puszkę.
- Popatrz, umiesz już ją zamykać.

11 Taniec

Czego uczy się Państwa dziecko?

- słuchania
- rytmu
- ruszania się razem z drugą osobą

Czego Państwo potrzebujecie?

- muzyki

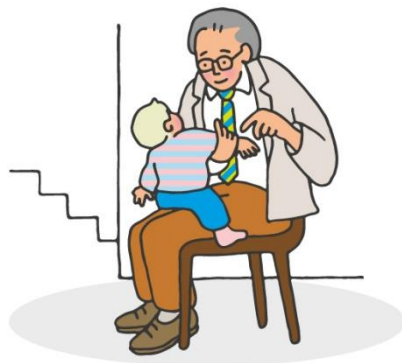
CO MOŻECIE PAŃSTWO ZROBIĆ?

- Włączcie muzykę albo śpiewajcie sami.
- Weźcie dziecko na ręce albo trzymajcie je za obie ręce.
- Tańczcie razem z dzieckiem.

Powiedzcie Państwo dziecku, co robi dobrze:

- Popatrz, jak fajnie razem tańczymy!

12 Idzie kominiarz po drabinie

Czego uczy się Państwa dziecko?

- robienia czegoś wspólnie

Czego Państwo potrzebujecie?

- Nie potrzebne są żadne materiały.

CO MOŻECIE PAŃSTWO ZROBIĆ?

- Weźcie dziecko na kolana tak, aby twarzą było zwrócone do Was.
- Przejdźcie palcami przez rękę dziecka do szyji mówiąc:

Idzie kominiarz po drabinie.

- Poruszajcie uchem dziecka...

tu zadzwoni

- Popukajcie lekko w czoło dziecka...

tu zastuka

- Poruszajcie nosem dziecka...

A dzień dobry, panie Kluka!

Powiedzcie Państwo dziecku, co robi dobrze:

- Świetnie umiesz opowiedzieć tą krótką kistoryjkę.
- Twoje palce świetnie bawią się w tą zabawę.

13 Klocki Jeżyki

Czego uczy się Państwa dziecko?

- ćwiczenia ruchów rękami i dłońmi
- rozpoznawania prawidłowości i zasad przy budowaniu
- koordynacji pomiędzy rękami i oczami

Czego Państwo potrzebujecie?

klocków Jeżyków

CO MOŻECIE PAŃSTWO ZROBIĆ?

- Najpierw pozwólcie dziecku na swobodną zabawę i dotykanie klocków. Poświęćcie mu przy tym dużo uwagi.
- Pokażcie dziecku, jak może łączyć ze sobą pojedyncze klocki.
- Połączcie już zbudowane klocki ze sobą, żeby dziecko zobaczyło, że te części łączą się ze sobą.
- Powtórzcie to. Może dziecko będzie Was naśladować.
- Spowrotem rozłączcie wcześniej połączone klocki tak, żeby dziecko mogło to dobrze zaobserwować.
- Zwróćcie uwagę na to, czy dziecko próbuje rozłączyć też mocno ze sobą złączone klocki.

Powiedzcie Państwo dziecku, co robi dobrze:

- Tak, ciągnij teraz mocno, wtedy klocki się rozłączą!
- Jak ty umiesz już świetnie budować!

14 Picie herbaty

Czego uczy się Państwa dziecko?

- udawania i wymyślania czegoś
- wspólnej zabawy i rozmowy

Czego Państwo potrzebujecie?

- filiżanek i kubków
- łyżeczek do herbaty
- małego dzbanka

CO MOŻECIE PAŃSTWO ZROBIĆ?

- Przyjrzyjcie się z dzieckiem filiżankom, łyżeczkom i dzbankowi i porozmawiajcie z dzieckiem o tych przedmiotach.
- Teraz udawajcie, że nalewacie herbaty do filiżanki i wypijacie ją.
- Udawajcie, że nalewacie herbaty do następnej filiżanki i podajcie ją dziecku: „Popatrz, filiżanka herbaty. Chcesz też wypić filiżankę herbaty?”.
- Poproście dziecko, żeby nalało Wam jeszcze jedną filiżankę herbaty i udawajcie, że ją wypijacie.

Powiedzcie Państwo dziecku, co robi dobrze:

- Ale mi dałeś/dałaś pyszną herbatę! Chciałbym/chciałabym wypić jeszcze jedną filiżankę.
- Ale umiesz dobrze nalewać herbatę do filiżanki. Komu dasz teraz tą filiżankę?

15 Wewnątrz i na zewnątrz

Czego uczy się Państwa dziecko?

- rozwijania własnego myślenia
- używania pojęć "wewnątrz" i "na zewnątrz"

Czego Państwo potrzebujecie?

- kartonu z kubkami, łyżkami, pudełkami i puszkami (pustych opakowań)

CO MOŻECIE PAŃSTWO ZROBIĆ?

- Pooglądajcie razem z dzieckiem wszystkie przedmioty i pozwólcie dziecku bawić się nimi tak długo, jak będzie chciało.
- Włóżcie teraz łyżki do kubka, a kubek do puszki.
- Wyraźnie mówcie przy tym do dziecka: "Popatrz, wkładam łyżki DO kubka, a kubek wstawiam DO puszki!".
- Poproście dziecko, żeby włożyło pudełko DO dużego kartonu. Pomóżcie mu przy tym, jeśli będzie to konieczne.
- Wyjmijcie teraz wszystkie przedmioty Z kartonu mówiąc przy tym wyraźnie: "Teraz wyjmuję wszystko Z kartonu.".
- Teraz razem z dzieckiem wkładajcie na przemian różne przedmioty DO kartonu i wyjmujcie je potem spowrotem Z kartonu.

Powiedzcie Państwo dziecku, co robi dobrze:

- Dobrze! Dobrze trzymasz ten kubek. Teraz włóż go proszę DO kartonu. Proszę, wyjmij łyżkę z filiżanki. Robisz to bardzo dobrze!

16 Naśladowanie siebie nawzajem

Czego uczy się Państwa dziecko?

- dokładnej obserwacji
- naśladowania innych

Czego Państwo potrzebujecie?

- Niepotrzebne są żadne materiały.

CO MOŻECIE PAŃSTWO ZROBIĆ?

- Pokiwajcie do dziecka i spytajcie je: "Będziesz mnie naśladować? Pokiwaj też."
- Po kiwaniu wykonajcie jakiś inny ruch i poproście dziecko, żeby to też powtórzyło po Was.
- Obserwujcie dziecko i naśladowujcie jeden z jego ruchów.
- Śpiewajcie piosenkę, która do tego pasuje, np.:

Daj mi rękę,	(podajemy rękę)
tupnij nogą,	(tupimy nogą)
kiwnij głową tak i nie,	(kiwamy głową potakująco i przecząco),
kłaśnij w ręce,	(klaszczemy)
hoop do góry,	(skaczemy)
razem zabawimy się!	

Powiedzcie Państwo dziecku, co robi dobrze:

- Dobrze! Ale ty umiesz dobrze naśladować.
- Umiesz wspaniale kiwać/klaskać/skakać!

17 Książki

Czego uczy się Państwa dziecko?

- oglądania obrazków i książek
- słuchania tego, co się opowiada
- dziecko uczy się mówić

Czego Państwo potrzebujecie?

- książki o ubraniach

CO MOŻECIE PAŃSTWO ZROBIĆ?

- Weźcie dziecko na kolana albo posadźcie je obok siebie na kanapie.
- Pozwólcie dziecku pooglądać obrazki w książce.
- Opowiedzcie, co widać na obrazkach. Wymyślcie jakąś własną historyjkę do obrazków; chodzi o to, żebyście nie wymieniali tylko poszczególnych części garderoby.
- Wskażcie na części garderoby widoczne na obrazkach i zapytajcie dziecko: "A gdzie jest twoja koszulka?".
- Pozwólcie dziecku samodzielnie przewracać kartki.
- Jeżeli dziecko powtarza jakieś słowo błędnie, powtórzcie je w całym zdaniu. Wasze dziecko mówi np. "podnie" (na "spodnie"), wtedy powiedzcie "Tak, to są spodnie!".

Powiedzcie Państwo dziecku, co robi dobrze:

- Ale pięknie oglądasz książeczkę!
- Potrafisz już całkiem sam/sama przewracać kartki.

18 Zabawa w rozpoznawanie dotykiem

Czego uczy się Państwa dziecko?

- macania rękami

Czego Państwo potrzebujecie?

- przedmiotów wykonanych z różnych materiałów, np. z wełny, plastiku, drewna, (grubego) szkła, metalu

CO MOŻECIE PAŃSTWO ZROBIĆ?

- Poukładajcie różne przedmioty, np. szal lub zabawkę-przytulankę, puszkę z plastiku, łyżeczkę do herbaty, butelkę do mleka, łyżkę, ...
- I Wy i dziecko dotykajcie te przedmioty rękami i policzkiem.
- Rozmawiajcie z dzieckiem o tym, co to są za przedmioty i jakie one są w dotyku: twarde albo miękkie; gładkie albo chropowate; ciepłe albo zimne; przyjemne albo nieprzyjemne.

Powiedzcie Państwo dziecku, co robi dobrze:

- Próbujesz to poczuć nosem! To jest dobry pomysł!
- Tak, to jest zimne. Zgadza się.

19 Malowanie

Czego uczy się Państwa dziecko?

- ćwiczenia ruchów rękami
- współdziałania rąk i oczu
- kreatywnego wyrażania siebie, używania własnej wyobraźni

Czego Państwo potrzebujecie?

- folii plastikowej jako podkładki (np. worka na śmieci)
- kartki z gazety albo innego papieru, żeby na nim malować
- szerokiego pędzla na krótkiej rączce
- w niskim kubku farby rozpuszczonej w wodzie
- plastikowego worka na śmieci i nożyczek

CO MOŻECIE PAŃSTWO ZROBIĆ?

- Połóżcie podkładkę na stole i opowiedzcie, co chcecie teraz robić.
- Wytnijcie w worku na śmieci trzy dziury (na głowę i ręce) tak, żeby dziecko mogło założyć na siebie ten "kittel do malowania".
- Przygotujcie gazetę, farbę i pędzel.
- Zanurzcie pędzel w farbie i namalujcie dużą plamę albo grubą kreskę na papierze.
- Dajcie dziecku pędzel. Pomóżcie mu przy zanurzaniu pędzla w farbie i malowaniu (jeśli będzie to konieczne). Pozwólcie dziecku jednak też, żeby samo spróbowało malować.

Powiedzcie Państwo dziecku, co robi dobrze:

- To jest piękna czerwona plama.

20 Pływanie łódką

Czego uczy się Państwa dziecko?

- słów
- wspólnej zabawy

Czego Państwo potrzebujecie?

- Niepotrzebne są żadne materiały.

CO MOŻECIE PAŃSTWO ZROBIĆ?

- Usiądźcie z dzieckiem na podłodze naprzeciwko siebie tak, żebyście byli zwrócenii do siebie twarzami.
- Trzymajcie się za ręce.
- Udawajcie, że siedzicie razem w łódce i wiosłujecie: przyciągajcie obie ręce dziecka do siebie i odchylajcie się tyłu. Teraz odsuńcie ręce dziecka od siebie i przechylcie się przy tym do przodu.
- Zmieniajcie od czasu do czasu prędkość albo wiosłujcie tylko z jednej strony.
- Rozmawiajcie przy tym albo razem śpiewajcie.

Powiedzcie Państwo dziecku, co robi dobrze:

- Ale potrafisz już dobrze wiosłować!

21 Zabawa balonami

Czego uczy się Państwa dziecko?

- Dziecko odkrywa różne
- możliwości
- zabawy jednym przedmiotem.
- lepszego poruszania się

Czego Państwo potrzebujecie?

- jednego albo kilku balonów
- ewentualnie kawałka sznurka lub tasiemki

CO MOŻECIE PAŃSTWO ZROBIĆ?

- Nadmuchajcie balon, a potem z gwizdem wypuście z niego powietrze.
- Nadmuchajcie balon i wypuście go z ręki tak, żeby odleciał.
- Nadmuchajcie balon (nie mocno, żeby nie pękł) i zwiążcie go.
- Pozwólcie dziecku podotykać balon, powąchać go, uderzać w niego i szczypać go, łąpać go i schować. Cały czas mówcie, co dziecko robi.
- Teraz możecie wspólnie pograć balonem uderzając w niego.

Powiedzcie Państwo dziecku, co robi dobrze:

- Ale umiesz daleko rzucać balon!
- Świetnie umiesz już łąpać balon!

22 Piramida z kólek

Czego uczy się Państwa dziecko?

- kierowania własnymi rękami
- rozróżniania różnych rozmiarów i kolorów kólek
- współdziałania oczu i rąk; ćwiczy działanie i patrzenie

Czego Państwo potrzebujecie?

- piramidy z kólek

CO MOŻECIE PAŃSTWO ZROBIĆ?

- Dajcie dziecku piramidę, żeby mogło się nią bawić tak długo, jak chce.
- Pokażcie dziecku, jak można nakładać kółka na pręt (przy czym na początku kolejność kólek nie jest ważna).
- Razem z dzieckiem spróbujcie też poukładać kółka na siebie albo pozwolić im się po prostu toczyć.
- Opowiadajcie przy tym, co robicie.

Powiedzcie Państwo dziecku, co robi dobrze:

- Tak. Możesz też położyć to kółko na głowie.
- Zbudowałeś/zbudowałaś piękną piramidę.
- Bardzo dobrze umiesz toczyć kółka.

23 Piosenka o ciele

Czego uczy się Państwa dziecko?

- nazw różnych części ciała
- ruszania się do muzyki

Czego Państwo potrzebujecie?

- piosenki

CO MOŻECIE PAŃSTWO ZROBIĆ?

- Usiądźcie naprzeciwko siebie.
- Śpiewajcie wspólnie piosenkę, np. „Tu paluszek“ albo recytujcie wiersz i poruszajcie się odpowiednio do niego.

Tu paluszek, tu paluszek, kolorowy mam fartuszek.
 Tu jest rączka, a tu druga, a tu oczko do mnie mruga.
 Tu jest buźka, tu ząbeczki, tu wpadają cukiereczki.
 Tu jest nóżka i tu nóżka, chodź zatańczysz jak kaczuszka.

Powiedzcie Państwo dziecku, co robi dobrze:

- Potrafisz już pięknie śpiewać! Tak, poruszaj się razem ze mną!
- Dobrze znasz już części swojego ciała.

24 Zabawa lalkami, misiami i przytulankami

Czego uczy się Państwa dziecko?

- odgrywania sytuacji, które je zajmują
- wchodzenia w inne role, wypróbowywania innych zachowań w formie zabawy
- budowania wypowiedzi (słów, zdań)
- ważne też dla chłopców, nie tylko dla dziewczynek

Czego Państwo potrzebujecie?

- różnych lalek (męskich i damskich), przytulanek, misiów
- małego talerzyka i łyżeczki do herbaty (zwykajnych przedmiotów z gospodarstwa domowego)
- ścierki, ręcznika i myjki

CO MOŻECIE PAŃSTWO ZROBIĆ?

- Możecie najpierw pozwolić dziecku swobodnie bawić się lalką albo przytulanką.
- Gdy dziecko samodzielnie bawi się lalką, nie ingerujcie w tą zabawę. Jeśli dziecko nie wie, co zrobić z lalką, zasugerujcie mu, co robić, np. "Czy twoja lalka nie jest głodna?". Bierzecie wtedy talerzyk i łyżeczkę i udajecie, że karmicie lalkę.
- Pokażcie dziecku, jak można przewinąć albo ubrać czy rozebrać lalkę.
- Kiedy bawicie się razem, opiszcie wasze czynności słowami.

Powiedzcie Państwo dziecku, co robi dobrze:

- Chyba dajesz lalce coś smacznego do jedzenia?
- Chyba bardzo kochasz swoją lalkę.
- Dałeś/dałaś już swojej lalce jakieś imię?
- Ależ to jest piękne imię.

25 Spacer

Czego uczy się Państwa dziecko?

- utrzymywania kierunku przy chodzeniu
- słów i zdań o rzeczach, które widzi

Czego Państwo potrzebujecie?

- Niepotrzebne są żadne materiały.

CO MOŻECIE PAŃSTWO ZROBIĆ?

- Idźcie razem na spacer poza domem albo w domu.
- Zwróćcie uwagę na to, w jakim kierunku patrzy dziecko i opowiedzcie coś o tym:

"To jest na zewnątrz. Popatrzymy na zewnątrz? Co tu widzisz, drzewo i psa? Pies idzie. Pies ma ogon, widzisz to? Pies macha ogonem. Co słyszysz, auto? Zobacz, jakie duże auto."

- Jeżeli będziecie dużo opowiadać dziecku w języku, który znacie najlepiej, dziecko nauczy się dobrze mówić.

Powiedzcie Państwo dziecku, co robi dobrze:

- Świetnie. Umiesz już daleko chodzić.
- Bardzo ładnie już ze mną rozmawiasz.

26 Oczy, uszy, nos i usta

Czego uczy się Państwa dziecko?

- nazywania części twarzy
- Jeżeli używacie Państwo książki, dziecko uczy się przyzwyczajać do książek: to, co jest w książkach, występuje także w rzeczywistości.

Czego Państwo potrzebujecie?

- Nie jest to konieczne, ale możecie Państwo używać dodatkowo książki albo obrazków z twarzami czy też lalek.

CO MOŻECIE PAŃSTWO ZROBIĆ?

- Rozpocznijcie od pokazania tych części twarzy, które Wasze dziecko może już zna i opowiedzcie, co można nimi robić: „Co mogę robić ustami? Mówić albo jeść.“.
- Wskażcie na Wasze ucho i powiedzcie: „To jest moje ucho. Ty też masz ucho.“ Potem wskażcie na ucho dziecka i powiedzcie: „To jest twoje ucho. Nim słyszysz.“.
- Powtórzcie to i poproście dziecko, żeby wskazało na Wasze ucho. Możliwe, że dziecko wymówi też słowo „ucho“.
- Wskażcie na oczy, nos i usta, a kiedy dziecko je już znajdzie, wskażcie też na policzek i brodę.
- Części twarzy możecie też pokazywać na obrazkach albo na przykładzie lalki.

Powiedzcie Państwo dziecku, co robi dobrze:

- Tak, dobrze. To jest ucho. (Nawet jeżeli dziecko wymawia to słowo jeszcze nieprawidłowo, stale słyszy je prawidłowo wypowiedziane przez Was.)

27 Zabawy papierem

Czego uczy się Państwa dziecko?

- Dziecko odkrywa, jaki papier jest w dotyku i ile można zrobić z papierem.
- Dziecko uczy się, używać rąk w konkretnym celu.
- Dziecko uczy się wysłuchiwać różnice pomiędzy różnorodnymi dźwiękami. To jest pomocne przy nauce mówienia.
- form, wielkości, ...

Czego Państwo potrzebujecie?

- na przykład: pustej papierowej torebki, zużytej koperty na listy, prospektów reklamowych albo starej gazety, białej kartki papieru

CO MOŻECIE PAŃSTWO ZROBIĆ?

- Dajcie dziecku papier, żeby mogło go sobie obadać i stwierdzić, do czego się nadaje.
- Opowiadajcie o tym, co dziecko robi z papierem.
- Pokażcie dziecku, co jeszcze można zrobić z papierem, np. zrolować go i używać jako tuby, przez którą można mówić albo przez którą można zsuwać przedmioty; pokażcie, że papier jest też do szeleszczenia, do darcia, do składania, do malowania, ...
- Zgniećcie papier w kulkę i dajcie jej się turlać.

Powiedzcie Państwo dziecku, co robi dobrze:

- Spróbuj jeszcze raz!
- Ty ale umiesz robić papierem dużo dźwięków.
- Dobrze to sobie wymyśliłeś/wymyśliłaś! Tak też można!

28 Stół warsztatowy

Czego uczy się Państwa dziecko?

- wykonywania zaplanowanych ruchów rękami, dłońmi i palcami
- współdziałania oczu i rąk, patrzenia i działania
- rozwija i uzupełnia swój zasób słów
- poznaje przedmioty
- dziewczynki uczą się na równych prawach z chłopcami

Czego Państwo potrzebujecie?

- stołu warsztatowego

CO MOŻECIE PAŃSTWO ZROBIĆ?

- Dajcie dziecku warsztat i narzędzia (narzędzia należy wprowadzać ewentualnie pojedynczo), żeby mogło się nimi bawić.
- Uważajcie na to, żeby podać zastosowanie każdego narzędzia i każdego materiału.
- Pokażcie dziecku, jak używa się danych narzędzi i materiałów, np. wbijcie gwóźdź młotkiem.

Powiedzcie Państwo dziecku, co robi dobrze:

- Potrafisz już bardzo dobrze uderzać w gwóźdź!
- Uderz raz mocno: BUMM! Uderz jeszcze raz lekko: tik, tik! Dobrze!
- Świetnie to robisz!

29 Wydobywanie dźwięków

Czego uczy się Państwa dziecko?

- wykonywania ruchów ustami: to jest pomocne przy nauce mówienia
- słuchania dźwięków i słów: to jest pomocne przy nauce języków
- dobrej uwagi i naśladowania innych
- To wspomaga percepcję dziecka.

Czego Państwo potrzebujecie?

- Niepotrzebne są żadne konkretne materiały.

CO MOŻECIE PAŃSTWO ZROBIĆ?

- Usiądźcie naprzeciw dziecka.
- Cmokajcie ustami i dmuchajcie – zwracajcie przy tym uwagę na to, czy dziecko Was naśladowuje.
- Wymieńcie nazwę znanego zwierzęcia. Naśladujcie wydawane przez nie odgłosy. Czekajcie, aż dziecko zacznie naśladować Wasze odgłosy.
- Wskazujcie na różne przedmioty, np. auto, zegar, czajnik z gwizdkiem i udawajcie wydawane przez nie dźwięki. Dziecko na pewno zacznie naśladować wydawane przez Was dźwięki.
- Z pewnej odległości krzyknijcie coś przez papierową tubę.

Powiedzcie Państwo dziecku, co robi dobrze:

- Potrafisz naśladować nawet auto!
- „Psssss”. Dobrze. Tak robi wąż.

30 Zabawa klockami

Czego uczy się Państwa dziecko?

- ruszania rękami i dłońmi w konkretnym celu
- nabywa pierwszych doświadczeń związanych ze statyką (układanie i budowanie)
- rozwijania wyobraźni
- współdziałania oczu i rąk
- nazw różnych kolorów

Czego Państwo potrzebujecie?

- klocków lub pudełek

CO MOŻECIE PAŃSTWO ZROBIĆ?

- Dajcie dziecku klocki albo pudełka i pozwólcie mu się nimi bawić tak długo, jak będzie chciało.
- Obserwujcie zabawę dziecka i opowiadajcie o tym, co ono robi.
- Pokażcie dziecku, jak z klocków/pudełek można ułożyć wieżę.
- Razem z dzieckiem zburzcie tą wieżę i zbudujcie ją wspólnie jeszcze raz.
- Zbudujcie pociąg z klocków układając je jeden za drugim. Dziecko może bawić się, że ten pociąg jedzie, kiedy ono przesuwa klocki.
- Poukładajcie klocki według kolorów obok siebie albo jeden za drugim.

Powiedzcie Państwo dziecku, co robi dobrze:

- Ale zbudowałeś/zbudowałaś wysoką wieżę.
- Wybrałeś/wybrałaś piękny kolor na swój pociąg.

31 Opowiadanie o zwierzętach

Czego uczy się Państwa dziecko?

- poznawania różnych zwierząt
- uważnego słuchania
- oglądania obrazków
- obeznania z książkami

Czego Państwo potrzebujecie?

- książki z obrazkami zwierząt
- zwierząt z materiału

CO MOŻECIE PAŃSTWO ZROBIĆ?

- Dziecko może trzymać książkę i ją oglądać.
- Możecie wskazać jakieś zwierzę i powiedzieć, co szczególnego jest w jego wyglądzie.
- Pytajcie dziecko: "Gdzie jest krowa? Pokaż. Dobrze. A teraz pokaż konia."
- Możecie naśladować głosy zwierząt i zapytać dziecko: "Jak robi krowa? Jak robi koń?".
- Jeżeli Wasze dziecko ma już 2 albo 3 lata, możecie opowiedzieć coś o cechach zwierząt: "Osioł jest silny i potrafi dźwigać ciężkie rzeczy. Kotek jest mały i ma miękkie futerko."
- Jeżeli dziecko nieprawidłowo wypowiada jakieś słowo, możecie powtórzyć to słowo mówiąc całe zadanie.
- Jeżeli dziecko mówi np. "toteł", powiedzcie np. "Tak, tam idzie czarny kotek". Prosimy nie korygować dziecka wprost.

Powiedzcie Państwo dziecku, co robi dobrze:

- Tak, to jest pies. Dobrze pokazałeś/pokazałaś.
- Bardzo dobrze umiesz już naśladować głosy zwierząt.

32 Biegnij, Jasiu – Biegnij, Stasiu

Czego uczy się Państwa dziecko?

- słów, brzmienia i rytmu języka
- szukania czegoś, co zginęło: pomocne przy orientacji

Czego Państwo potrzebujecie?

- pisaka albo kredki drewnianej ze zwilżonym końcem

CO MOŻECIE PAŃSTWO ZROBIĆ?

- Namalujcie twarz na jednym z paznokci obu Waszych rąk. Pokażcie dziecku te twarze i opowiedzcie mu, że ci "dwaj" mają na imię Jasiu i Stasiu i że potrafią też chodzić. "Słuchaj dobrze!"

Szli sobie raz dwaj ludzie na górę, jak widzisz.	popukajcie „Jasiem“ i „Stasiem“ w stół
Jeden miał na imię Jasiu a drugi Stasiu.	pokażcie jeden palec wskazujący
Biegnij, Stasiu!	pokażcie drugi palec wskazujący
Biegnij, Jasiu!	schowajcie Stasia“ za plecami
Wróć Jasiu!	schowajcie „Jasia“ za plecami
Wróć Stasiu!	spowrotem pokażcie palec
	spowrotem pokażcie drugi palec

- Powtarzajcie wyliczankę. Kiedy schowacie „Jasia“ i „Stasia“ spytajcie dziecko: „Gdzie jest Jasiu? Gdzie jest Stasiu?“.

Powiedzcie Państwo dziecku, co robi dobrze:

- Dobrze uważałeś/uważałaś. Jasiu i Stasiu są za moimi plecami.

33a Rozkładanie puzzli

Czego uczy się Państwa dziecko?

- dokładnego chwytania przedmiotów kciukiem i palcem wskazującym
- współdziałania oczu i rąk
- kierowania własnymi rękami
- dokładniejszego przyglądania się obrazkom

Czego Państwo potrzebujecie?

- puzzli z uchwytem

CO MOŻECIE PAŃSTWO ZROBIĆ?

- Pozwólcie dziecku najpierw swobodnie bawić się puzzlami.
- Po jakimś czasie możecie wskazać na poszczególne puzzle i opowiedzieć coś o nich.
- Możecie poprosić dziecko, żeby pokazało Wam poszczególne puzzle.
- Pokażcie dziecku, jak wyciąga się jeden puzzle.
- Dziecko z reguły samo powtórzy to po Was, ale gdyby tego nie zrobiło, możecie je o to poprosić.
- Możecie też zrobić z tego zabawę dźwiękową przez pukanie w siebie puzzlami.

Powiedzcie Państwo dziecku, co robi dobrze:

- Tak, dobrze. Możesz te puzzle też odwrócić i wtedy wszystkie części wypadną.
- Dobrze umiesz już wyciągać puzzle.

33b Układanie puzzli

Czego uczy się Państwa dziecko?

- szukania form pasujących do siebie, to jest pomocne w rozwoju rozumowania
- poruszania rękami i palcami w konkretnym celu
- skoordynowanych ruchów kciukiem i palcem wskazującym
- dokładniejszego przyglądania się różnym formom, kolorom i obrazkom

Czego Państwo potrzebujecie?

- Jeżeli Wasze dziecko ma rok: puzzli z uchwytem
- Jeżeli Wasze dziecko jest starsze: na początek puzzli z 4 częściami

CO MOŻECIE PAŃSTWO ZROBIĆ?

- Porozmawiajcie z dzieckiem o tym, co widać na puzzlach.
- Wyjmijcie dwa puzzle.
- Pokażcie dziecku, jak można złożyć ze sobą dwa puzzle; trzeba poszukać odpowiedniego miejsca, kręcić puzzlami i przesuwać je tak długo, aż będą do siebie pasowały.
- Poproście dziecko, żeby ułożyło jeden puzzle (jeżeli nie da sobie z tym rady, pomagajcie mu tak długo, aż to się uda).
- Pomagajcie dziecku rękami i słowami, np. „Przekręć puzzle, przekręć jeszcze trochę, trochę spowrotem, o tak jest dobrze!”.
- Jeżeli dziecko się złości bo układanie puzzli jeszcze mu się nie udaje, uspokójcie dziecko i dajcie mu jakiś puzzle, który jest łatwy do ułożenia.

Powiedzcie Państwo dziecku, co robi dobrze:

- Bardzo dobrze ułożyłeś/ułożyłaś ten puzzle.

34 Chodzenie na stopach innej osoby

Czego uczy się Państwa dziecko?

- współpracy
- utrzymywania równowagi

Czego Państwo potrzebujecie?

- Niepotrzebne są żadne materiały.

CO MOŻECIE PAŃSTWO ZROBIĆ?

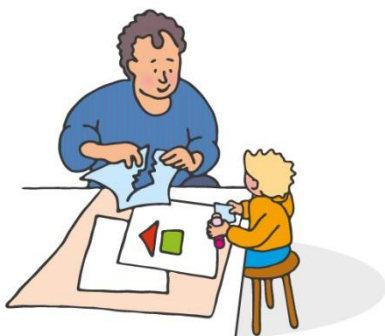
- Postawcie dziecko na swoich stopach i przejdźcie się tak razem.
- Idźcie raz wolniej, raz szybciej i mówcie przy tym: „wolno” i „szybko”.
- Róbcie na zmianę duże i małe kroki i mówcie o tym.
- Naśladujcie sposób chodzenia zwierząt: człapcie jak kaczką, biegnijcie truchtem jak koń, ...
- Pozwólcie też dziecku przejść się na Waszych stopach w odwrotnym kierunku, czyli z twarzą odwróconą tyłem do Was.
- Możecie recytować ten wierszyk:

Tańczyły dwa Michały, trala la la la.
Jeden duży, drugi mały, trala la la la.
Jak ten duży zaczął krążyć, trala la la la.
To ten mały nie mógł zdążyć, trala la la la.

Powiedzcie Państwo dziecku, co robi dobrze:

- Umiesz już robić duże kroki! Umiesz już szybko stawiać kroki! Bardzo dobrze umiesz już chodzić do tyłu!

35 Klejenie

Czego uczy się Państwa dziecko?

- dziecko ćwiczy ruchy rękami
- współdziałania rąk i oczu
- obchodzenia się z klejem w sztyfcie
- rozwija się poczucie dotyku u dziecka

Czego Państwo potrzebujecie?

- starej gazety jako podkładki
- papieru, który można podrzeć na kawałki
- kartki sztywnego papieru
- kleju w sztyfcie

CO MOŻECIE PAŃSTWO ZROBIĆ?

- Pokażcie dziecku przedmioty i powiedzcie mu, jak one się nazywają.
- Pokażcie dziecku, jak rozdziera się papier na kawałki.
- Poproście dziecko, żeby porozdzierało papier.
- Pokażcie dziecku, jak pracuje się z klejem w sztyfcie.
- Poproście dziecko, żeby posmarowało klejem kawałki papieru.
- Razem z dzieckiem przyklejajcie posmarowane klejem kawałki papieru na sztywny papier i rozmawiajcie przy tym.

Powiedzcie Państwo dziecku, co robi dobrze:

- Umiesz dobrze rozdzierać papier! Umiesz już dobrze przyciskać! Bardzo dobrze i mocno to przykleiłeś/ przykleiłaś.

36 Dmuchanie piłeczek

Czego uczy się Państwa dziecko?

- świadomego odczuwania oddechu
- używania oddechu do czegoś innego
- ćwiczy mięśnie w obszarze ust jako wkład w naukę prawidłowego mówienia
- świadomego poruszania ustami i językiem
- robienia czegoś wspólnie, zabawy z innymi

Czego Państwo potrzebujecie?

- piłeczki ping-pongowej lub kulki z waty
- ewentualnie dwóch słomek do picia
- ewentualnie lustro

CO MOŻECIE PAŃSTWO ZROBIĆ?

- Dajcie dziecku piłeczkę, żeby mogło ją poznać, pooglądać i podotykać.
- Opowiedzcie dziecku, co będziecie robić z piłeczką.
- Przedmuchać piłeczkę w kierunku dziecka przez stół.
- Poproście dziecko, żeby też przedmuchało piłeczkę.
- Jeżeli to się uda, możecie dmuchać piłeczkę do siebie nawzajem.
- Możecie także dmuchać do siebie piłeczkę za pomocą słomki.
- Przy dmuchaniu oglądajcie się w lustrze.

Powiedzcie Państwo dziecku, co robi dobrze:

- Ale umiesz mocno dmuchać!
- Umiesz przedmuchać piłeczkę naprawdę daleko!

37 Zabawa w robienie zakupów

Czego uczy się Państwa dziecko?

- odgrywania znanach sobie sytuacji
- wspólnej zabawy
- wielu nowych słów i zdań

Czego Państwo potrzebujecie?

- siatki albo worka
- pustych torebek po mleku, plastikowych kubków, pudełek
- starej portmonetki
- za „pieniądze” mogą służyć guziki, pieniądze plastikowe albo centy

CO MOŻECIE PAŃSTWO ZROBIĆ?

- Po kolei dajcie dziecku zakupy.
- Weźcie sami siatkę i pieniądze i zaproście dziecko do zabawy: „Dzień dobry. Chciałbym/Chciałabym coś u pana/pani kupić. Czy może mi pan/pani sprzedać litr mleka?”.
- Jeżeli jest to konieczne, pomóżcie dziecku grać rolę sprzedawcy: „Teraz dajesz mi litr mleka i mówisz: `Jeden euro proszę.’”.
- Możecie też kupić inne rzeczy, włożyć je do siatki i zapłacić.
- Okażcie się rozmownym klientem i powiedzcie kilka słów o każdej z kupowanych rzeczy.
- Zamieńcie się rolami; może dziecko też chciałoby zagrać rolę klienta.

Powiedzcie Państwo dziecku, co robi dobrze:

- Umiesz dobrze robić zakupy!
- Jesteś dobrym sprzedawcą!
- Teraz to już dużo sprzedałeś/sprzedałaś!

38 Wspólne porządkowanie zabawek

Czego uczy się Państwa dziecko?

- zajmowania się czymś razem z innymi
- współdziałania oczu i rąk
- utrzymywania porządku w swoim otoczeniu

Czego Państwo potrzebujecie?

- kilku skrzynek do zabawek
- leżących w nieładzie zabawek

CO MOŻECIE PAŃSTWO ZROBIĆ?

- Dajcie dziecku skrzynki do zabawek i zwróćcie uwagę na to, co ono z nimi robi.
- Powiedzcie dziecku, że to są skrzynki do zabawek i że będziecie teraz porządkować wszystkie zabawki.
- Dajcie dziecku zabawki jednego rodzaju (np. klocki Lego/Duplo) i poproście je, żeby włożyło je wszystkie do jednej skrzynki.
- Jeżeli dziecko ma poniżej 6 lat, pomaganie przy sprzątanii jest na ogół konieczne.
- Na każdy następny rodzaj zabawek (np. klocki do budowania) użyjcie nowej skrzynki.

Powiedzcie Państwo dziecku, co robi dobrze:

- Do jakiej skrzynki wrzucimy autka? Do tej? To jest dobry pomysł. Tak zrobimy. Robisz to bardzo dobrze!
- Jak wspaniale umiesz już sortować swoje zabawki!

39 Patataj, patataj pojedziemy w cudny kraj

Czego uczy się Państwa dziecko?

- wspólnie bawić się w jakąś zabawę
- brzmienia i rytmu języka i słów

Czego Państwo potrzebujecie?

- Niepotrzebne są żadne materiały.

CO MOŻECIE PAŃSTWO ZROBIĆ?

- Weźcie dziecko na kolana i pohuśtajcie je trochę w górę i w dół: „Chcesz pojechać na koniku?”.
- Mocno trzymajcie dziecko pod pachami.
- Huśtajcie dziecko obydwojema kolanami, róbcie to czasem szybciej czasem wolniej: "Patataj, patataj, pojedziemy w cudny kraj".
- Przy ostatnim słowie podnieście dziecko do góry.
- Zaraz potem szybko posadźcie dziecko na kolanach.
- Możecie recytować przy tym następujący wierszyk:

Patataj, patataj, pojedziemy w cudny kraj!
 Tam gdzie Wisła modra płynie,
 szumią zboża na równinie.
 Patataj, patataj, a jak zowie się ten kraj?

Powiedzcie Państwo dziecku, co robi dobrze:

- Umiesz się mocno trzymać!
- Wspaniale udajesz jeźdźca na koniu!

40 Zabawa plasteliną

Czego uczy się Państwa dziecko?

- odczuwania i ruszania palcami w inny sposób niż do tego przywykło
- dziecko odkrywa nowy materiał, który może samo formować

Czego Państwo potrzebujecie?

- plasteliny w jednym kolorze – później też w kilku kolorach
- podkładki, np. tekstury lub plastikowej podkładki śniadaniowej

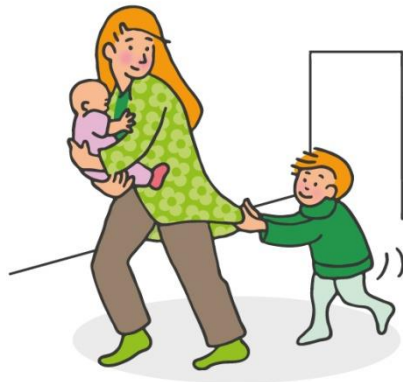
CO MOŻECIE PAŃSTWO ZROBIĆ?

- Dajcie dziecku plastelinę, żeby mogło poznać ten materiał.
- Weźcie sami trochę plasteliny i uformujcie np. płaski placek, długiego węża, spaghetti albo kulki.
- Zwracajcie uwagę na to, co robi dziecko i powiedzcie coś o tym, np. „Bierzesz bardzo małe kawałki, teraz połącz je razem. Świetnie!”.
- Pokażcie, że w plastelinie można robić dziury wciskając w nią palec.
- Pokażcie, jak można robić w plastelinie rowki uchwytem od łyżeczki albo paznokciem.

Powiedzcie Państwo dziecku, co robi dobrze:

- Ale umiesz już dobrze lepić z plasteliny!
- Potrafisz już ulepić z plasteliny piękną kulkę/pięknego węża/... !

41 Zabawa w pociąg

Czego uczy się Państwa dziecko?

- robienia czegoś wspólnie: to jest ważne przy wdrażaniu dziecka do pracy zespołowej
- udawania; to wspomaga wyobraźnię i swobodne wypróbowywanie własnych możliwości

Czego Państwo potrzebujecie?

- miejsca wystarczająco dużego do biegania

CO MOŻECIE PAŃSTWO ZROBIĆ?

- Weźcie niemowlaka na ręce / 2- lub 3-letnie dziecko ustawcie za sobą i poproście, żeby Was mocno trzymało.
- Zaczniecie iść i opowiadajcie przy tym, że teraz będziecie bawić się w pociąg: „Posłuchaj: ciuch, ciuch, ciuch,...”.
- Idźcie coraz szybciej, tak jak pociąg, który powoli rusza, a potem się rozpędza.
- Niech będzie słyhać też gwizdek lokomotywy parowej: „Tuuu, tuuuuu!”
- Pozwólcie też dziecku być raz lokomotywą, biec z przodu, zakręcać i gwizdać.
- Możecie też śpiewać przy tym piosenkę pasującą do zabawy w pociąg:

Jedzie pociąg z daleka, na nikogo nie czeka, konduktorze łaskawy zabierz nas do Warszawy. Konduktorze łaskawy zabierz nas do Warszawy, trudno trudno to będzie, dużo osób jest wszędzie.

- Do tej piosenki ustawcie też krzesła jedno za drugim.

Powiedzcie Państwo dziecku, co robi dobrze:

- Umiesz już bardzo dobrze naśladować pociąg.

42 Nawlekanie łańcuchów

Czego uczy się Państwa dziecko?

- dokładnego kierowania rękami
- współdziałania rąk i oczu

Czego Państwo potrzebujecie?

dużych koralików, kawałka sznurka, grubego sznurka albo sznurowadła

CO MOŻECIE PAŃSTWO ZROBIĆ?

- Pozwólcie dziecku pobawić się koralikami i sznurkiem.
- Nawleczcie pierwszy koralik na sznurek i i umocnijcie go supełkiem.
- Pokażcie dziecku, jak przewleka się sznurek przez koralik.
- Trzymajcie sznurek do góry tak, żeby koraliki zsuwały się na dół.
- Trzymajcie sznurek i poproście dziecko, żeby nawlekło koralik.
- Poproście teraz dziecko, żeby samo trzymało sznurek i nawlekło koralik.

Powiedzcie Państwo dziecku, co robi dobrze:

- Tak jest dobrze! Dobrze trzymasz sznurek!
- Umiesz dobrze nawlekać koraliki!

43 Robienie koziołków

Czego uczy się Państwa dziecko?

- opanowania swojego ciała
- i poruszania się w konkretnym celu

Czego Państwo potrzebujecie?

- miękkiego podłoża

CO MOŻECIE PAŃSTWO ZROBIĆ?

- Jeżeli jesteście Państwo giętki i chcecie, możecie zademonstrować, jak się robi koziołki.
- Każcie dziecku kucnąć tak, żeby podpierało się rękami o podłogę.
- Pomóżcie dziecku położyć głowę na podłodze między rękami i jedną ręką trzymajcie jego kark.
- Drugą ręką pomóżcie dziecku podnieć do góry pupę, a następnie się przekulnąć.
- Pozwólcie dziecku, żeby samo spróbowało zrobić koziołka i pomagajcie mu przy tym tylko trochę.
- Jeżeli dziecko nie chce jeszcze robić koziołków, możecie bawić się w łatwiejszą zabawę: śpiewacie coś, a na koniec razem upadacie i kulacie się wzdłuż własnej osi.

Powiedzcie Państwo dziecku, co robi dobrze:

- Umiesz już świetnie się kulać!
- Umiesz już świetnie robić fikołki!

44 Zabawa palcami

Czego uczy się Państwa dziecko?

- uważać i dobrze się przyglądać
- rytmu i brzmienia języka i słów: jest to dobre przygotowanie do nauki języków

Czego Państwo potrzebujecie?

- ewentualnie pisaka albo kredki drewnianej ze zwilżonym końcem

CO MOŻECIE PAŃSTWO ZROBIĆ?

- Możecie namalować twarze ptaków na końcówkach palców albo na paznokciach.
- Pozwolicie dziecku, pobawić się palcami Waszej ręki. Przy tym możecie recytować następującą wyliczankę:

Tu sroczka kaszkę gotowała.
Temu dała na miseczce,
temu na łyżeczce,
temu bo grzecznie prosił,
temu bo wodę nosił,
a temu najmniejszemu nic nie dała,
tylko ogonkiem zamieszała
i frrrr.. poleciała i tu się schowała!

Inne proste teksty to:
"Idzie rak nieborak" albo „Idzie kominiarz po drabinie“

- Jeżeli dziecko ma 1 albo 2 lata, możecie podczas recytowania wyliczanki łapać po kolei palce dziecka.

Powiedzcie Państwo dziecku, co robi dobrze:

- Tak, dobrze. To jest twój kciuk!

45 Książki z obrazkami

Czego uczy się Państwa dziecko?

- oglądania obrazków
- słuchania, kiedy ktoś coś opowiada: dziecko uczy się przez to języka
- dziecko przyzwyczajają się do obrazków

Czego Państwo potrzebujecie?

- książki z obrazkami

CO MOŻECIE PAŃSTWO ZROBIĆ?

- Dajcie dziecku książkę, obserwujcie je, co z nią robi i opowiedzcie coś o tym.
- Opowiedzcie w Waszym języku ojczystym, co widać w książce i pokazujcie podczas tego odpowiednie obrazki.
- Pozwólcie, żeby dziecko samo przewracało kartki.
- Jeżeli dziecko wypowiada nieprawidłowo jakieś słowo, powtarzajcie to słowo prawidłowo mówiąc całe zdanie. Jeżeli dziecko mówi np. „niś“ zamiast „miś“, powiedzcie wtedy: „Tak, to jest miś!“.

Powiedzcie Państwo dziecku, co robi dobrze:

- Oglądanie obrazków z tobą to przyjemność!
- Pięknie umiesz opowiadać o obrazkach!

46 Malowanie farbami wodnymi

Czego uczy się Państwa dziecko?

- Dziecko ćwiczy ruchy rękami.
- koordynacji rąk i oczu; to jest ważne w późniejszej nauce pisania
- wyrażania siebie

Czego Państwo potrzebujecie?

- szerokiego, płaskiego pędzla i papieru dobrze wchłaniającego wodę (duże arkusze, rolka od tapety, resztki tapety)
- jednej albo dwóch farb w płaskich pojemnikach (które nie przewracają się łatwo)
- namoczoną gąbkę
- plastikowego obrusa albo rozciętego worka na śmieci jako podkładki, dużego worka plastikowego, starej koszuli albo starej bluzki na kitel do malowania

CO MOŻECIE PAŃSTWO ZROBIĆ?

- Zawiążcie dziecku kitel do malowania i opowiedzcie przy tym, że teraz oboje będziecie malować farbami wodnymi (podajcie przy tym też kolory tych farb).
- Połóżcie papier na plastikowym obrusie i zwilżcie go dobrze gąbką.
- Dajcie dziecku pędzel i pokażcie pojemniczek z farbą („Tą farbą możesz malować.“).
- Na początek dziecko może zanurzyć w farbie palec/rękę i zrobić odcisk palca/ręki.
- Pokażcie dziecku, jak zanurza się pędzel w farbie.
- Zademonstrujcie, jak maluje się kropki albo kreski na papierze.
- Przyglądnijcie się razem z dzieckiem, jak farba rozprzestrzenia się na kartce.
- Malujcie też sami i zachęcajcie dziecko, żeby Was naśladowało.
- Możecie też wziąć drugą farbę (podajcie jej nazwę).

Powiedzcie Państwo dziecku, co robi dobrze:

- Bardzo pięknie malujesz!

47 Zgadywanka z obrazkami

Czego uczy się Państwa dziecko?

- wspólnej zabawy zgodnie z regułami
- nowych słów i pojęć
- różnic i zgodności
- rozpoznawania obrazków

Czego Państwo potrzebujecie?

- gry w zgadywanie z obrazkami

CO MOŻECIE PAŃSTWO ZROBIĆ?

- Pooglądajcie obrazki razem z dzieckiem i opowiedzcie, co one przedstawiają.
- Ustalcie, które obrazki pasują do siebie i dlaczego.
- Państwo i dziecko możecie wziąć każdy po jednej tablicy do układania obrazków.
- Weźcie jedną karteczkę z obrazkiem i połóżcie ją na pasujący obrazek na Waszej tablicy. Jeżeli nie jest to możliwe, karteczka zostaje odłożona na bok.
- Odwróćcie wszystkie karteczki obrazkiem na dół.
- Bierzcie teraz po kolei karteczki z obrazkami i kładźcie je na właściwych miejscach na tablicach.

Powiedzcie Państwo dziecku, co robi dobrze:

- Dobrze rozpoznałeś/rozpoznałaś: to krzesło należy do twojej tablicy.

48 Dotknij

Czego uczy się Państwa dziecko?

- prawidłowego rozpoznawania przez dotykanie rękami
- rozpoznawania, czego dotyka

Czego Państwo potrzebujecie?

- kilku znanych przedmiotów:
- zimnych/ciepłych rzeczy
- miękkich/twardych rzeczy
- płynnych/stałych w konsystencji rzeczy

CO MOŻECIE PAŃSTWO ZROBIĆ?

- Najpierw pozwólcie dziecku wszystko podotykać i wszystkiemu się przyjrzeć.
- Porozmawiajcie o materiałach: czy są w dotyku miękkie czy twarde, gładkie czy chropowate, ciepłe czy zimne, czy są ciężkie czy lekkie?
- Teraz wszyscy wkładają ręce pod stół.
- Pod stołem dajcie dziecku jeden przedmiot do ręki.
- Poproście dziecko, żeby powiedziało, jaki ten przedmiot jest w dotyku.
- Teraz dziecko może podać Wam pod stołem jeden przedmiot i Wy powiecie, jaki ten przedmiot jest w dotyku.
- Zmieniacie się i tak toczy się ta zabawa dalej.

Powiedzcie Państwo dziecku, co robi dobrze:

- Świetnie sprawdzasz wszystkie rzeczy!
- Tak, dobrze. Ten kamień jest zimny.
- Tak, dobrze. Ten sweter jest miękki.

49 Zabawa w przebieranie się

Czego uczy się Państwa dziecko?

- udawania, że jest kimś innym
- rozwijania fantazji

Czego Państwo potrzebujecie?

- miękkiej chusty, np. szala

CO MOŻECIE PAŃSTWO ZROBIĆ?

- Pozwólcie dziecku bawić się chustą tak, jak chce.
- Zapytajcie dziecko, jaki jest ten materiał w dotyku i jaki kolor ma chusta.
- Pozwólcie dziecku samemu po prostu wypróbować chustę i nie pokazujcie mu nic! Dziecko powinno najpierw samo odkryć, do czego można użyć chusty.
- Zademonstrujcie dziecku, jak można użyć chusty jako fartucha, chusty na głowę, czapki, bandaża albo koca.
- Pomóżcie dziecku odpowiednio zamocować i zawiązać chustę.
- Pozwólcie dziecku obejrzeć się w lustrze.
- Jeżeli dziecko ma chustę założoną jako fartuch, możecie udawać, że dziecko jest kucharzem i zapytać je, co chciałoby ugotować.

Powiedzcie Państwo dziecku, co robi dobrze:

- Dobrze to sobie wymyśliłeś/wymyśliłaś. Teraz chusta jest kocem!

50 Piramida z kubeczków

Czego uczy się Państwa dziecko?

- ruszania rękami i nogami w konkretnym celu
- koordynacji oczu i rąk
- pojęć związanych z przestrzenią: na, w, koło, za, przed
- rozpoznawania i nazywania kolorów

Czego Państwo potrzebujecie?

- piramidy z kubeczków / lalek wkładanych jedna w drugą (Matrioszka)

CO MOŻECIE PAŃSTWO ZROBIĆ?

- Patrzcie, jak dziecko bawi się kubeczkami i opowiadajcie, co robi w danej chwili.
- Razem z dzieckiem układajcie kubeczki jeden NA drugim. Słowo NA wymawiajcie z naciskiem.
- Poproście teraz dziecko, żeby ono poukładało kubeczki jeden NA drugim. Jeżeli jeszcze tego nie robi, pokażcie mu jeszcze raz, jak to się robi.
- Tak długo, jak dziecko chętnie bawi się kubeczkami, możecie robić z kubeczkami to samo używając pojęć: W, POD, KOŁO albo ZA.
- Jeżeli dziecko woli bawić się kubeczkami samo, pozwólcie mu na to, ale cały czas opowiadajcie mu, co robi: "Widzisz, teraz włożyłeś/włożyłaś czerwony kubeczek DO żółtego".
- Wymieniajcie też zawsze nazwy kolorów, wtedy dziecko nauczy się tych określeń.

Powiedzcie Państwo dziecku, co robi dobrze:

- Dobrze układasz kubeczki jeden na drugim. Świetnie. Teraz ja ustawię je obok siebie. Umiesz to też?

51 Pomaganie w domu

Czego uczy się Państwa dziecko?

- pewności siebie
- samodzielności
- Dziecko rozwija w sobie poczucie, że coś potrafi.

Czego Państwo potrzebujecie?

- np. klamerki do prania i wilgotnych wypranych rzeczy; zakupów do wypakowania; ziemniaków do obrania; kubków plastikowych do pozmywania

CO MOŻECIE PAŃSTWO ZROBIĆ?

- Zastanówcie się, do jakiej czynności możecie włączyć dziecko.
- Zastanówcie się, w jakiej sytuacji dziecko może Wam pomóc, np. powyciągać zakupy z siatki i odpowiednio porozkładać; podawać klamerki, przy pomocy których zawieszicie pranie; włożyć obrane ziemniaki do garnka; zamieszać coś w misce.
- Możecie zapytać dziecko: "Chciałbyś/chciałabyś mi pomóc?", "Podasz mi klamerki?".
- Nakrywajcie do stołu razem z dzieckiem.
- Rozmawiajcie z dzieckiem o czynnościach, które wykonujecie: "Co zrobimy z zakupami?", "Dlaczego rozwieszamy pranie na sznurku?".

Powiedzcie Państwo dziecku, co robi dobrze:

- Bardzo ładnie mi pomogłeś/pomogłaś. Dziękuję ci bardzo!

52 Widzę coś, czego ty nie widzisz

Czego uczy się Państwa dziecko?

- dokładnego przyglądania się
- różnic między kolorami
- nowych słów, np. nazw kolorów i przedmiotów
- wspólnej zabawy zgodnie z regułami

Czego Państwo potrzebujecie?

- Niepotrzebne są żadne materiały.

CO MOŻECIE PAŃSTWO ZROBIĆ?

- Poproście dziecko, żeby pokazało Wam wszystkie przedmioty w pokoju, które mają jeden określony kolor. W ten sposób zauważycie, czy dziecko rozpoznaje już ten kolor.
- Pomyślcie o jakimś CZERWONYM przedmiocie znajdującym się w pokoju i powiedzcie do dziecka: "Widzę coś, czego ty nie widzisz i to jest CZERWONE".
- Teraz dajcie dziecku zgadnąć, o jakim przedmiocie myśleliście. Mówcie "ciepło", jeżeli dziecko wymieni przedmiot, który jest zbliżony do zgadywanego przedmiotu. Mówcie "zimno" jeżeli dziecko wymieni przedmiot, który jest bardzo oddalony od zgadywanego przedmiotu.
- Teraz dziecko może wyszukać sobie przedmiot o określonym kolorze, który Wy musicie zgadnąć.
- Wybierzcie teraz przedmiot zrobiony z określonego materiału, np. z drewna albo szkła: "Widzę coś, czego ty nie widzisz i to jest z drewna".
- Teraz dziecko może pokazać albo powiedzieć, o jaki przedmiot chodzi.

Powiedzcie Państwo dziecku, co robi dobrze:

- Ciepło! Już prawie zgadłeś/zgadłaś!
- Wspaniale to zgadłeś/zgadłaś!

53 Memory

Czego uczy się Państwa dziecko?

- nowych słów i pojęć
- rozpoznawania różnic i podobieństw
- zapamiętywania
- wspólnej zabawy zgodnie z regułami

Czego Państwo potrzebujecie?

- najpierw czterech par memory, potem większej ilości

CO MOŻECIE PAŃSTWO ZROBIĆ?

- Pooglądajcie razem z dzieckiem karty memory i zapytajcie je, co na nich widać.
- Połóżcie karty memory obrazkiem do góry i wyszukujcie pasujące do siebie pary.
- Kiedy dziecko zrozumie, o co chodzi, możecie przypatrzeć się, jakie karty jeszcze do siebie pasują i dlaczego (np. jabłko i śliwka pasują do siebie, bo obie te rzeczy są owocami; krzesło i stół pasują do siebie, bo obie te rzeczy są meblami).
- Teraz połóżcie karty memory obrazkiem na dół.
- Pomóżcie dziecku, pomieszać karty memory.
- Teraz po kolei odwracajcie każdy po dwie karty. Jeżeli karty będą różne, odwróćcie i odłóżcie je spowrotem, jeżeli karty będą jednakowe, odłóżcie je na bok.
- Jeżeli ktoś znajdzie dwie jednakowe karty, może je zatrzymać i odkryć dalsze dwie.

Powiedzcie Państwo dziecku, co robi dobrze:

- Tak, zgadza się. Te dwie karty pasują do siebie!

54 Zabawa w piasku na dworze

Czego uczy się Państwa dziecko?

- jaki piasek jest w dotyku i co można z niego robić
- wytwarzania czegoś z piasku
- dawania wyrazu swojej fantazji

Czego Państwo potrzebujecie?

- piaskownicy w sąsiedztwie
- niewielkiej ilości białego piasku w pobliżu domu albo na balkonie
- małego wiaderka z wodą

CO MOŻECIE PAŃSTWO ZROBIĆ?

- Załóżcie dziecku ubranie, które można zbrudzić.
- Pozwólcie dziecku swobodnie bawić się piaskiem i wodą (wiele dzieci lubi wlewać wodę do piasku albo wsypywać piasek do wody).
- Okazujcie dziecku uwagę przez zachęcające kiwanie głową lub uśmiech.
- Rozmawiajcie z dzieckiem o tym, jaki piasek jest w dotyku (mokry, suchy, ziarnisty, drobny, miękki, ...).
- Zbudujcie coś razem z dzieckiem, np. ciastko z piasku, wysoką górę z tunelem,
- Na końcu posprzątajcie razem z dzieckiem, np. wrzućcie łopatą rozsypany piasek spowrotem do piaskownicy.

Powiedzcie Państwo dziecku, co robi dobrze:

- Upiekłeś/upiekłaś pyszne ciasto!

55 Kulanie i celowanie piłką

Czego uczy się Państwa dziecko?

- kierowania ruchami rąk, dłoni i palców
- współdziałania oczu, rąk i dłoni
- różnych możliwości bawienia się piłką
- wspólnej zabawy

Czego Państwo potrzebujecie?

- miękkiej, lekkiej piłki

CO MOŻECIE PAŃSTWO ZROBIĆ?

- Pokażcie dziecku piłkę i porozmawiajcie o jej kształcie, o tym, że jest miękka i o jej wadze.
- Pozwólcie dziecku wypróbować, co można robić z piłką.
- Piłkę możecie rzucać, kulać albo kopać do siebie.
- Wyszukajcie sobie na początek duży cel, jak np. drzwi. Później możecie wybrać jakiś mniejszy cel, np. przestrzeń pod krzesłem między nogami krzesła.
- Kiedy celowanie będzie się już dobrze udawało, możecie celować w nogę od stołu lub inny lekki, nietłukący się przedmiot, np. w plastikowy kubek.

Powiedzcie Państwo dziecku, co robi dobrze:

- Umiesz świetnie kulać piłkę i dokładnie celować!

56 Słuchaj dobrze i szukaj

Czego uczy się Państwa dziecko?

- uważnego słuchania

Czego Państwo potrzebujecie?

- cichego pomieszczenia bez włączonego telewizora i radia
- tykającego (kuchennego) budzika albo czegoś innego, co wydaje z siebie dźwięki

CO MOŻECIE PAŃSTWO ZROBIĆ?

- Naśladujcie dźwięk budzika i śpiewajcie do tego razem piosenkę.

Tik i tak, tik i tak. Któż to spieszy się aż tak?
Każde tik i każde tak daje ludziom ważny znak.
Jest godzina na śniadanie, na zabawę, na czytanie.
Biegna też we śnie godziny, bo czas nie śpi, gdy my śpimy.

- Poproście dziecko, żeby zakryło sobie oczy na czas, w którym Wy schowacie gdzieś budzik.
- Poproście dziecko, żeby szukało budzika przez chodzenie i dokładnie nasłuchiwanie.
- Jeżeli dziecko będzie chciało, może samo schować teraz budzik, a Państwo będziecie szukali.

Powiedzcie Państwo dziecku, co robi dobrze:

- Słuchałeś/słuchałaś bardzo dokładnie i znalazłeś/znalazłaś budzik.
Wspaniale!

57 Uczenie ubierania się

Czego uczy się Państwa dziecko?

- robienia czegoś samodzielnie, dawania sobie samemu rady
- Dziecko czuje się starsze i rozwija wiarę w siebie i we własne możliwości.

Czego Państwo potrzebujecie?

- różnych części garderoby

CO MOŻECIE PAŃSTWO ZROBIĆ?

- Ćwiczcie ubieranie różnych części garderoby, np. po kąpiel (podkoszulek / bluzka / sweter / rajstopy...).
- Ćwiczcie zapinanie/odpinanie guzików oraz zamka błyskawicznego.
- Połóżcie na podłodze odpiętą kurtkę otworem na głowę w Waszą stronę i zamkiem do góry.
- Pomóżcie dziecku założyć kurkę i wsunąć ręce w rękawy.
- Ściągnijcie kurtkę z tyłu na dół, żeby kurtka dobrze leżała na dziecku.
- Ćwiczcie to tak długo, jak dziecko będzie chciało.
- Następnie połóżcie kurtkę na niskim stole.
- Teraz powoli pokażcie dziecku, jak się odpina i zapina kurtkę.
- Cały czas dodawajcie dziecku otuchy, jeżeli samo czegoś próbuje, ale to mu jeszcze niezbyt dobrze wychodzi. Trochę pomagajcie dziecku i zachęcajcie do dalszych prób: "Spróbuj jeszcze raz!".

Powiedzcie Państwo dziecku, co robi dobrze:

- Świetnie to zrobiłeś/zrobiłaś!

58 Samodzielnie wykonane puzzle

Czego uczy się Państwa dziecko?

- używania mięśni rąk i palców w konkretnym celu
- koordynacji oczu i rąk
- myślenia o kształtach
- składania części obrazka w całość

Czego Państwo potrzebujecie?

- obrazka, cienkiej tektury i kleju albo pocztówki
- nożyczek dziecięcych

CO MOŻECIE PAŃSTWO ZROBIĆ?

- Wyszukajcie obrazek, który podoba się dziecku i porozmawiajcie o nim z dzieckiem: „Co tu widzisz? Co ci się podoba?”.
- W jednym rogu posmarujcie tekturę klejem i przyklejcie do niej mocno obrazek.
- Opowiedzcie dziecku, że z obrazka będzie puzzle, który trzeba porozcinać.
- Pozwólcie dziecku samemu rozciąć przyklejony obrazek na dwie części. Pomóżcie dziecku – jeżeli to będzie potrzebne – w ten sposób, że poprowadzicie jego ręce.
- Pozwólcie teraz dziecku złożyć kawałki obrazka w całość.
- Jak to się już uda, dziecko może rozciąć każdy kawałek obrazka jeszcze raz i ułożyć obrazek ze wszystkich czterech części.
- Pomagajcie, jeżeli układanie obrazka jest jeszcze trudne dla dziecka, np. układając kawałki obrazka jeden po drugim albo obracając je odpowiednio.

Powiedzcie Państwo dziecku, co robi dobrze:

- Bardzo dobrze ułożyłeś/ułożyłaś obrazek! Tak, tak jest dobrze!

59 Opowieści z książką

Czego uczy się Państwa dziecko?

- nowych słów
- budowania zdań ze słów
- uważnego słuchania
- przyzwyczajają się do książek

Czego Państwo potrzebujecie?

- książki dla dzieci z historyjką obrazkową

CO MOŻECIE PAŃSTWO ZROBIĆ?

- Razem z dzieckiem przypatrzcie się obrazkom i porozmawiajcie o nich.
- Czytajcie i opowiadajcie krótkie fragmenty i pokazujcie jednocześnie na obrazkach, o czym opowiadacie.
- Zachęćcie dziecko do myślenia o opowieści zadając mu pytania, np. „Jak myślisz, co robi teraz ...?“, „Jak myślisz, dokąd pójdzie ...?“, „Co dzieje się teraz?“.
- Wyjaśniajcie znaczenie nowych słów i w miarę możliwości pokazujecie je też na obrazkach.
- Czytajcie i opowiadajcie historyjkę różnym głosem. Niech np. miś mówi niskim, mrukliwym głosem: „Mniam, pyszny miód. Chcę go mieć!“.
- Opowiedzcie historyjkę i poproście dziecko, żeby opowiedziało ją ponownie. Możecie mu w tym pomagać pytaniami: „Co ... tam zrobił?“ „Co tu się wydarzyło?“.

Powiedzcie Państwo dziecku, co robi dobrze:

- Potrafisz już pięknie opowiadać! Tak, ... to zrobił!

60 Opowieść przy użyciu myjki albo skarpety

Czego uczy się Państwa dziecko?

- rozwijania własnej wyobraźni
- formułowania zrozumiałych zdań
- rozwiązywania problemów
- zastanawiania się razem z innymi

Czego Państwo potrzebujecie?

- myjki albo skarpety

CO MOŻECIE PAŃSTWO ZROBIĆ?

- Naciągnijcie na rękę skarpetę albo myjkę (albo użyjcie prawdziwej lalki).
- Utwórzcie usta z kciuka i palców. Otwierajcie i zamykajcie kciuk i palce tak, żeby wyglądało, że usta mówią albo coś połykają.
- Udawajcie, że ta lalka chce ugryźć dziecko w nos albo rękę: „Chciałbym cię zjeść.. HAP!“. (Jeżeli to się dziecku podoba, możecie to powtórzyć.)
- Lalka może opowiedzieć dziecku o problemie, np. „Zgubiłem czapkę. Gdzie mam jej szukać?... Ale tam nie leży. Co mam teraz zrobić?“.
- Sztuka polega na tym, żeby tak zainteresować dziecko rozmową, żeby powstał prawdziwy dialog między dzieckiem i lalką o problemie, który dziecko samo też zna.
- Zabawa sprawi jeszcze więcej radości, jeżeli będziecie poruszać lalką i mówić innym głosem.
- Pozwólcie też dziecku grać lalkę z myjki czy skarpety i rozmawiać z Wami za pośrednictwem tej lalki.

Powiedzcie Państwo dziecku, co robi dobrze:

- Widzisz, teraz znalazłeś/znalazłaś swoją czapkę!
- Ale dobrze umiesz już rozmawiać z lalką!

61 Co pasuje do siebie?

Czego uczy się Państwa dziecko?

- dokładnego przypatrywania się i porównywania
- ćwiczy własną pamięć
- nowych pojęć i określeń zbiorowych

Czego Państwo potrzebujecie?

- kilku przedmiotów tego samego rodzaju z gospodarstwa domowego, np. różnych łyżek, kolorowych klamerek, nitek z różnej przędzy, guzików, ...

CO MOŻECIE PAŃSTWO ZROBIĆ?

- Zestawcie pasujące przedmioty ze sobą.
- Zachęćcie dziecko do mówienia zadając pytania: „Do czego potrzebujemy te ...?”.
- Pokażcie dziecku, jak prawidłowo używa się tych przedmiotów i powiedzcie, jak się nazywają.
- Poproście dziecko, żeby posortowało przedmioty (żeby położyło koło siebie właściwe przedmioty):
 - klamarki według kolorów: czerwone do czerwonych, żółte do żółtych itd.
 - duże i małe sztuczki
 - łyżki i widelce osobno
 - łyżki z drewna i metalu osobno.
- Podajcie określenia zbiorowe:
 - „Jemy sztuczkami.”
 - „Czerwony i żółty to kolory.”
 - „Drewno, plastik i metal to materiały, z których wytwarza się różne rzeczy.”

Powiedzcie Państwo dziecku, co robi dobrze:

- Tak, to jest czerwona klamerka i należy tam!
- Umiesz już świetnie sortować!

62 Zabawa klockami Lego albo Duplo

Czego uczy się Państwa dziecko?

- budowania z klocków Lego lub Duplo
- dawania wyrazu fantazji
- koordynacji oczu i rąk

Czego Państwo potrzebujecie?

- klocków Lego/Duplo

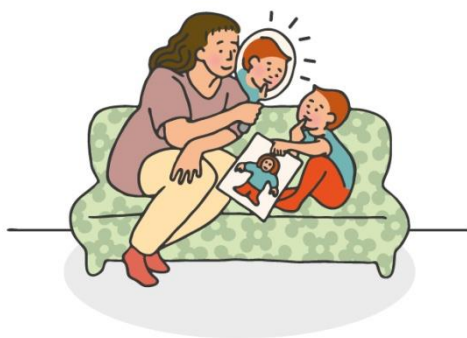
CO MOŻECIE PAŃSTWO ZROBIĆ?

- Pozwólcie dziecku swobodnie bawić się klockami Lego / Duplo.
- Zachęcajcie dziecko do zabawy okazując zainteresowanie tym, co robi.
- Pokażcie dziecku, jak można rozłączyć złączone klocki i zbudować z nich coś nowego. Tylko jeżeli dziecku nie uda się rozłączyć klocków, powinniście poprowadzić lekko jego ręce.
- Bawcie się tym, co zbudowało dziecko.
- Rozmawiajcie z dzieckiem, pytajcie je: „Czy to jest dom? Aha, to jest statek. Kto jest kapitanem? Czy jest tam też marynarz?“.

Powiedzcie Państwo dziecku, co robi dobrze:

- Świetnie umiesz już łączyć klocki!
- Ale wysoka jest twoja wieża!

63 Części ciała

Czego uczy się Państwa dziecko?

- o funkcjach swojego ciała
- pojęcia „części ciała” i określeń na poszczególne części ciała

Czego Państwo potrzebujecie?

- lustra
- obrazka albo zdjęcia dziecka
- książki o ciele

CO MOŻECIE PAŃSTWO ZROBIĆ?

- Razem z dzieckiem przypatrzcie się obrazkom/zdjęciom i powiedzcie, że chcecie teraz porozmawiać o częściach ciała.
- Zwracajcie uwagę na to, co ogląda dziecko, bo to będzie je potem szczególnie interesowało. Podajcie dziecku pojęcia z tym związane.
- Zadawajcie pytania o częściach ciała, np. „Jak nazywa się ta część ciała? Gdzie to jest u ciebie? Czy ty też masz ...? Co robisz ...(np. nogą)?”.
- Jeżeli będzie to potrzebne, pomóżcie dziecku podając mu pierwszą literę słowa albo szepcząc początek słowa.

Powiedzcie Państwo dziecku, co robi dobrze:

- Tak, dobrze. To jest noga. A gdzie jest twoja noga?

64 Moja rodzina

Czego uczy się Państwa dziecko?

- Dziecko uczy się nazywania poszczególnych członków rodziny.
- nowych pojęć związanych z rodziną
- Dziecko uczy się o jedności rodziny.

Czego Państwo potrzebujecie?

- większej ilości zdjęć członków rodziny
- papieru do rysowania i kredek

CO MOŻECIE PAŃSTWO ZROBIĆ?

- Pokażcie dziecku zdjęcia i pozwólcie mu zgadywać, kto na nich jest. Dziecko może też wskazywać znanych mu członków rodziny.
- Zamiast tego możecie też narysować członków rodziny. Oczywiście nie muszą oni wyglądać na rysunku identycznie jak w rzeczywistości. Potem możecie użyć tego rysunku, żeby porozmawiać o rodzinie.
- Pozwólcie też dziecku rysować, przy czym już jeden albo dwa zakrętasy z kreską mogą być uznane za człowieka.
- Na podstawie zdjęć lub rysunków opowiedzcie coś o członkach rodziny: kim są, gdzie i jak mieszkają, co przeżyli już z Wami (albo z Waszym dzieckiem), ...
- Nazwijcie też związki rodzinne: „Babcia jest moją mamą; wujek O. jest bratem taty. ...”.
- Poproście dziecko, żeby pokazało Wam wszystkie dzieci, wszystkie panie, wszystkich panów, ...

Powiedzcie Państwo dziecku, co robi dobrze:

- Tak, zgadza się. Dziadek jest moim tatą.
- Świetnie rozpoznałeś/rozpoznałaś go na zdjęciu!